

Reactie op: Herverdelingsaspecten van het pensioenakkoord

Nelissen *et al.* concluderen in ESB 96(4607) dat het beoogde Pensioenakkoord de perverse herverdeling van lage naar hoge inkomens- en opleidingsgroepen versterkt. De auteurs onderkennen echter een aantal zaken niet, die wij graag toevoegen. Hoe valt het voorstel van de auteurs te communiceren waarin een hoog opgeleide academicus met dito inkomen 20 procent pensioenpremie betaalt ten opzichte van 16,1 procent voor anderen voor op het oog hetzelfde pensioen? Dit is van groot belang want niet alleen eist de Pensioenwet sinds 2007 dat er juist wordt geïnformeerd, ook het Ministerie van SZW heeft communicatie hoog in het vaandel. Dit valt wel te beargumenteren vanuit de gedachte dat een werknemer een pensioen krijgt afhankelijk van de premie-inleg, maar of het kwartje valt bij een middelloonregeling, waarbij de uitkering bepalend is, betwijfelen wij. Daarnaast stellen de auteurs voor om het pensioenrecht degressief met opleidingsniveau te laten verlopen. Dit leidt tot de vraag hoe om te gaan met hoog opgeleide werknemers die desondanks weinig verdienen, al dan niet als gevolg van parttime werken. En met laag opgeleide, veel en hard werkende veelverdieners?

Vanuit de gedachte van gelijke behandeling tussen mannen en vrouwen moet zelfs op basis van Europese wetgeving een werkgever dus meer premie betalen voor vrouwen omdat zij nu eenmaal langer leven en ook een zelfde pensioen moeten krijgen – ofwel subsidiëren mannen vrouwen, uitgaande van seksneutrale tarieven. Het hangt er dus van af hoe je de gelijke behandeling benadert. Is het bepalend dat de premie-inleg gelijk is of juist dat de uitkering leidend is. De consequentie van de insteek van Nelissen *et al.* is, zoals zij zelf aangeven, dat een

laagopgeleide 96,8 procent pensioen krijgt en een hoogopgeleide 80 procent. Als dan die laagopgeleide dat pensioen eerder laat ingaan, krijgt hij uiteraard minder, maar wel langer? Vanuit de systematiek van een middelloonregeling, die op uitkering gebaseerd is maar wel als voorbeeld genomen wordt, ontstaat in de visie van Nelissen *et al.* een verschil in opbouw tussen de laagopgeleide en de hogeropgeleide. Dit verschil wordt echter verklaard door te kijken naar de inleg. Dat is appels met peren vergelijken.

Moet de conclusie dus niet gewoon zijn dat we naar een individueel inleg-georiënteerd pensioensysteem gaan, waarbij iedereen gewoon het pensioen krijgt waarvoor hij heeft gespaard? En dat solidariteit gewoon niet meer kan? Goudswaard (2010) wees terecht al op het risico van verdere Europese druk op de verplichtstelling – de basis van collectiviteit en solidariteit – als de strakke doorsneepremiesystematiek wordt losgelaten.

Kortom, rekenkundig klopt het, maar het valt niet te communiceren. Het doet ons sterk denken aan het eerste beoogde Pensioenakkoord, waarin opnieuw werd gediscussieerd om zware beroepen te ontzien bij de pensioenleeftijdverhoging. Want, wat is een zwaar beroep? Fysiek of geestelijk? En moeten vrouwen, gegeven hun langere gemiddelde levensduur, dan langer werken? Pensioen kent primair meerdere elementen van gelijke behandeling, zoals fiscale en (civiel)juridische gelijke behandeling. Liever zien wij dus echte breed ingestoken oplossingen die verder gaan dan theoretische bespiegelingen.

LITERATUUR

Goudswaard (2010) *Een sterke tweede pijler. Naar een toekomstbestendig stelsel van aanvullende pensioenen*. Den Haag: Commissie Toekomstbestendigheid Aanvullende Pensioenregelingen.

THEO GOMMER

Directeur van het Wetenschappelijk Bureau Akkermans & Partners en voorzitter van de Nederlandse Orde van PensioenDeskundigen

ROOS VAN DER VELDEN

Partner bij Akkermans & Partners Legal & Advice

Naschrift

Ons artikel was allesbehalve een theoretische bespiegeling. Wij constateerden met een representatieve doorsnee van de Nederlandse bevolking dat het aanvullende pensioenstelsel tot perverse herverdeling leidt en dat het pensioenakkoord van juni 2010 die ongewenste herverdeling verergert. Het lijkt ons niet zo ingewikkeld om dit effect eruit te halen: maak óf de pensioenpremies óf de pensioenopbouw afhankelijk van inkomen -en uiteraard niet van opleiding, we namen slechts opleiding omdat daarover eenvoudig informatie te verkrijgen is-. Het moet uit te leggen zijn dat bijvoorbeeld progressieve premietarieven

rechtvaardiger zijn dan de huidige uniforme tarieven. Gommer en Van der Velden suggereren echter dat dergelijke maatregelen tot een Europees verbod op de verplichtstelling zouden kunnen leiden. Europa eist daarvoor solidariteit. Onze voorstellen maken ons pensioenstelsel binnen Europa juridisch juist sterker. Het is voorts inderdaad zo dat op basis van Europese wetgeving onderscheid tussen mannen en vrouwen niet is toegestaan, terwijl vrouwen wel langer leven. Zij maken echter weer minder carrière. Daarom vinden we het ook niet zo erg dat mannen de pensioenen van hun vrouwen subsidiëren.

HARRIE VERBON

Hoogleraar aan de Universiteit van Tilburg

PAUL VERMASEREN

Gepensioneerd medewerker aan de Universiteit van Tilburg

De redactie behoudt zich het recht voor inzending voor de rubriek reactie te wijzigen, in te korten, aan te passen of te redigeren ten behoeve van de leesbaarheid en argumentatie.